

6 אמיר אדמסו

נולדתי באזור גונדר. אני השביעי מתוך 11 אחים, ויש לי 7 שמות שקיבלתי מבני משפחתי:

וואנ'יו (אבא ואמא), פירוש - שפע ברכות

יאסו (סבתא מצד אבא) - יהושוע

קפלה (הסנדק שלי) - מזלי

מולטו (דודה) - מלא

תשלה (אחותי הבכורה) - יותר טוב

צ'ורה (דוד) - קרן אור

אמיר (בארץ, מתי אליאס, אחד מוותיקי העלייה)

למעשה, הסיפור האישי שלי מתחיל מהשמות, וזו חוויה בלתי נשכחת עד היום הזה. החלפת הזהות (החלפת השם שנעשתה לכל העולים ונתינת שם ישראלי), לא הייתה קלה, אבל היה לי שווה לשלם את המחיר כדי להיות חלק

בלתי נפרד מהישראליות, ולא רציתי להישאר עם השם הגלותי בארץ הקודש. גם היום אני שלם עם הבחירה שלי.

גדלתי במחוז גונדר ליד העיר אזזו בכפר יהודי קטן הנקרא דג'יה בדמה קבזיט, מועצה אזורית דמבייה וורדה, שניים עשר קילומטר מהעיר גונדר עצמה. נולדתי למשפחה יהודית גלותית שנדדה ממקום למקום בתוך אתיופיה, ללא מקום קבע.

גדלתי בסביבה טובה למשפחה מסורתית דתית, מבלי להסתיר את הזהות היהודית שלי. היינו חלק מקהילת "ביתא ישראל", למרות שזה יצר קשיים לא מעטים מצד האוכלוסייה הנוצרית והמוסלמית בסביבה. הם היו קוראים לנו בשמות גנאי: פלאשה (זר- פלסיה), בודה (עין רע), ג'רטאם קעילה (קוצני עם זנב), וכדומה. קריאות גנאי אלה נועדו להפחית את הערך שלנו ולגרום לנו להרגיש נחותים מהם, אך למעשה קריאות אלה גרמו לנו להתחזק ולהיות שונים מהם, ברוך ה'. היה לי כוח רצון חזק לעלות לארץ ולהגשים את החלומות שלי.

למעשה, החלומות שלי נגזרו מהבידול מהגויים ומהחינוך בבית כחלק מקהילת "ביתא ישראל". מגיל קטן אבי ואמי ז"ל חינו אותנו שאנחנו זמניים באתיופיה, היא זרה לנו ועלינו לחזור לירוסלם, לארץ האבות.

המניעים החזקים להגשמת חלום העלייה לארץ ישראל היו דברי העידוד של סבתא שלי מצד אבא. אמו - חי ווגאיה יצחק קבטייה, שמקורה מתגריה או וואלקייט, הייתה אישה צדיקה מאין כמוה, לא נגעה בכלי גויים. היא הייתה הדמות הכי דומיננטית לחיים שלי כיהודי, פרט להורים המקסימים שזכיתי לגדול בחיקם. לסבתי הייתה השפעה אדירה בכפר הזה, במיוחד עלי.

אביה, יצחק קבטייה, הגיע לגונדר לפני מאה וחמישים שנה מתגריה או וואלקייט והתחתן עם יהודיה מקומית מאזור צפון גונדר. אני דור שלישי למשפחה הזאת.

לא בכדי אבי, אדמסו, היה כל כך חזק ביהדות ולא התבייש להציג את ילדיו,

שלמדו בבית ספר לא יהודי בעיר אזזו, כיהודים. אני למדתי עד כיתה ח' בבית הספר באזזו לימודים כלליים, ויהדות למדתי בבית, במיוחד בשבת היינו קוראים בספר תורה בשפה האמהרית יחד עם אבא ואורחים שהיו מגיעים בשבתות.

למרות שמות הגנאי שניתנו לנו על ידי הגויים, כאשר הייתה תקופת בצורת או סופות חזקות, הם היו באים לאבי ומבקשים ממנו שיתפלל לירידת גשמים או שייפסק הברד החזק שהיה פוגע בשדות. אבי אכן היה מתפלל עבור גשם והפסקת ברד. אלו החוויות עליהן גדלתי, וראינו נסים ונפלאות. דבר נוסף היה, כאשר נשים כרעו ללדת, היה אבי לוקח ספר תהלים וקורא, ונשים אלו ילדו בשלום.

לצד הגנאי והבידול היה כבוד הדדי בינו לבין הגויים. היינו מזמינים את הגויים לאירועים ומכבדים אותם והם גם כן. כמובן אין לאכול יחדיו, כל אחד בא עם הכלי שלו, ומקבל חתיכת כבש או פר לפי גודל המוזמנים.

אמיר ואמו באתיופיה

האופן שבו גדלתי, חיזק בי את הרצון להגשים את החלום להתאחד עם שאר היהודים בארץ ישראל, לקחת חלק בבניית דמותה של מדינת היהודים, ארץ ישראל.

סבתא המקסימה הייתה מספרת לי שירוסלם הינה מעבר לנהר "דמאזה", כמה קילומטרים מהבית שלנו. היא סיפרה לי שקל מאד להגשים את החלום, ולא שכחה להגיד שכאשר אני מגיע לירוסלם, אבוא לקחת אותה ולא אשכח כמו הסיפור על "שמילה שמלה ירוסלימן אדרה". כי כל עונות השנה היינו רואים את השמלות (חסידות) שהיו מגיעות מירוסלם.

סבתי הצדקת לא הגיעה לארץ אלא מתה במסע בתוך אתיופיה ז"ל, והיא אחת הנספות של המסע המשפחתי המורחב, מסע שיצא לדרך לאחר מכתב ששלח אחי מהארץ כפי שהבטחנו. מסע זה הגיע אחרי ב 17.09.84.

יורדים מהאוניה בת גלים בשארם. באדיבות דני לימור

בעקבות הסיפור של סבתא וואגייה והדחיפה מצד אמי ואבי ז"ל, אני ואחי

הגדול ממני בשנתיים, טרקין, יצאנו למסע דרך סודן יחד עם עוד ארבעים ואחד סטודנטים יהודים ושניים גויים. שני אלה, כאשר הגיעו לארץ, עזבו לקנדה. המדינה סייעה להם בשל עזרה שהגישו לנו בדרך. מדובר בזוג נשוי, מלומד, הגבר היה מנהל בית ספר בגונדר. המסע שלי לארץ התחיל ב- 1983 והגעתי לארץ ב-22.01.1984, כשאני בן שש עשרה.

למדתי בפנימיית "ימין אורד", סיימתי את לימודי ב-1988 ושירתי בצבא הגנה לישראל עד 1991 שרות מלא בחיל האוויר, כחשמלאי על מטוסי F-61. לאחר השרות הצבאי עבדתי בקליטה ובעלייה של מבצע "שלמה" ביישובי קבע כשמונה שנים.

משנת 2001 אני משרת במשטרת ישראל בגאווה רבה.

קשיים בארץ: אחרי 2000 שנות גלות עם קשר רופף עם תפוצות ישראל, נוצרו חיכוך ואי הבנה תרבותי דתי ביננו. אני אופטימי שכמו שאחרי דור המדבר הכל הסתדר, כך גם כאן. אבל העבודה צריכה וחיבת להיות דו צדדית - לנסות לגשר על הפערים הקיימים, למצוא את עמק השווה בין הרבנות לקייסים שלנו, מבלי להמעיט את הערך של אחד מול השני.

אגב, חשוב מאד לציין כי המושג 'קייסים' הוא יחסית חדש, רק מהתקופה של הכיבוש האיטלקי. באתיופיה קראו לכוהנים 'קייס', מלשון הקיס הקדוש, כמו ברומא שבאיטליה. זה מושג מערבי ולא אתיופי. 'לקה כהנת' הינו רב קהילה, המילה 'ליק' באמהרית היא רב. ברבים הקייסים נקראים כהנטוצ'י, או שם נוסף דבטרה, מהמילה דבטר (מחברת), סופרים או כותבים.

קשיי הקליטה אינה משקפים רק את יהדות אתיופיה אלא מדובר בכלל השבים לארץ ישראל מקצוות העולם. אני מאמין שניתן לבנות חברה בריאה על ידי אהבת חינוך, הכרת השונה וקבלת האחר. אחת הבעיות בחברה הישראלית היא השימוש בחיצוניות - צבע העור וארץ מוצא - כגורם מפריע. ייקח כנראה זמן רב עד שיעלמו, אם בכלל, מושגים כמו: אשכנזי, ספרדי, מזרחי, תימני, אתיופי וכדומה. עניין המוצא הוא משמעותי. לי, באופן אישי, קל מאד להתמודד

7 ניסן (מניסן) יאסר

היהודים באתיופיה ברובם חיו וגרו בכפרים מבודדים בשכונות עם הקהילה המקומית. היהודים באתיופיה נקראו "ביתא ישראל", מלשון בית ישראל. החיים בכפרים אלו היו חיים של הרמוניה וסוג של קומונה שבה חיה המשפחה המורחבת - הסבים, ההורים והילדים שנישאו ונשארו בכפר עם הוריהם. הבנות/ הנשים היו הולכות בדרך כלל אחרי הבעל. ככלל, כולם התעסקו בחקלאות - חרישה, גידולי שדה, רעיית הבהמות וכו'.

לפני המסע ראינו את ההורים נפגשים בכל מיני ישיבות של מבוגרים בלבד, דבר שלפני כן לא קרה, פשוט המון ישיבות. לאחר תקופה ראינו שאנשי הקהילה קונים חמורים, סוסים, ג'ריקנים גדולים וכן עוד הכנות כשאנו כלל לא שותפים, כנראה בשל חשש שהילדים ידברו עם ילדי השכנים ואלו ילשינו לשלטונות. יציאה מאתיופיה הייתה עבירה חמורה, ומי שנתפס היה נענש בעונשים קשים, כולל מאסרים ואף מוות.

לאחר תקופה ארוכה של הכנות, לילה אחד קמו כולם, כפר שלם של זקנים, מבוגרים, ילדים ונשים בהיריון באישון לילה, והתחילו לצעוד אל הלא נודע

עם זה, כי גדלתי והתחנכתי כיהודי גלותי, ואף אחד לא יכול לשבש את הזהות שלי כיהודי. לעומת זאת, הילדים שלנו שנולדו בארץ, לצערי גדלים בהרגשה של זרים עקב דחיה על ידי החברה הקולטת. החברה הישראלית הינה חברה אינדיבידואליסטית, תחרותית ודורסנית מאוד.

באתיופיה הייתי "ביתא ישראל", היום קוראים לי "אתיופי", זה למעשה הדילמה שבה אנחנו נמצאים. כולי תקווה שאנו אלו שניטע יתד והיסטוריה לדור הבא, ובעזרת ה' נעשה ונצליח.

סרוק לצפייה בסרט זה

